

*Наумова Тетяна Анатоліївна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування;
Акімова Наталія Сергіївна,
кандидат економічних наук,
професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування;
Державний біотехнологічний університет*

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО ОБЛІКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій у сучасних умовах всеохоплюючої діджиталізації відкриває нові перспективи для розвитку професії бухгалтера. Тому наразі актуальними постають питання своєчасного реагування облікової системи на глобальну цифровізацію клієнтської бази, економічної діяльності та основ економічного життя.

На нашу думку, вплив сучасних елементів розвитку цифрових технологій на процес формування креативного облікового середовища має позитивне значення у частині підвищення рівня прозорості інформації; точності передачі даних; скороченні витрат на обробку облікових даних; ступеня інформаційної безпеки; підвищення рівня довіри внутрішніх та зовнішніх користувачів до результатів перевірки. Але поряд із цим виникають деякі проблеми, пов'язані із складною технологією цифровізації і як наслідок недостатній рівень знань облікового персоналу в частині роботи з цифровими технологіями. Тобто об'єктивним є фактор виникнення ризиків цифровізації, які відповідно зумовлені впровадженням цифрових технологій.

Шевчук І.Б., Депутат Б.Я., Тарасенко О.Є. вважають, що серед ризиків, зумовлених упровадженням цифрових технологій, можна виділити такі: ризики, пов'язані із застосуванням Інтернету речей: уразливість (несанкціонований вплив, кібертероризм) і незаконне застосування технологій (управління відеонаглядом і т.п; ризики застосування штучного інтелекту, роботизації, автоматизації: зростання соціального відчуження через утрату робочих місць, підвищення рівня безробіття, соціальна напруженість, тотальне спостереження за населенням, можливий витік інформації, що є комерційною таємницею; ризики використання технології блокчейн, пов'язані з уразливістю безпеки самої системи блокчейна і побудованої на ній інфраструктурі послуг, незмінністю інформації в мережі (неможливість виправити помилку, змінити некоректно введену інформацію), використанням токенів як засобу для відмивання грошей, фінансування тероризму; ризики, пов'язані з використанням імпоротної мікроелектроніки; ризики, пов'язані із застосуванням хмарних і розподільних обчислень – залежність від надійності функціонування телекомунікаційної системи; розмивання відповідальності за інформаційну безпеку та зниження рівня контролю у зв'язку із їх розподілом між

компаніями-користувачами, організацією та власником хмарної платформи, Інтернет-провайдером; ризики, пов'язані зі стійкістю роботи Інтернету; ризики впливу на суспільну свідомість. Розвиток технологій великих даних, зростання мережевого простору, досягнення в когнітивних і поведінкових науках зумовили появу ефективних розробок, орієнтованих на неявний збір даних і приховане управління груповою поведінкою великих колективів; ризики, пов'язані з підвищенням рівня складності бізнес-моделей і відсутністю кваліфікованих кадрів [1, с.176].

С.В. Бардаш, І.Л. Грабчук зазначають, що суттєвих змін в умовах використання цифрових технологій зазнає організація документування. По-перше, значно зростають обсяги використання електронних документів, по-друге, з'являється можливість автоматичного складання первинних документів. Крім того, нові технології створюють нові можливості для створення нових умов безпеки даних [2].

На думку Акімової Н.С., Кирильєвої Л.О., Наумової Т.А. організаційне забезпечення захисту власної інформації підприємства є актуальним та першочерговим завданням. Основними напрямками у цьому контексті автори виділяють: створення культури, за якої співробітники підприємств торгівлі прагнули б до взаємодії і самі зверталися до служби безпеки, замість її уникнення; обмеження збереження, завантаження або копіювання даних на свій пристрій [3, с. 8].

Ряд відомих науковців акцентують увагу на тому, що підприємства торгівлі в час, коли змінюється ментальність соціуму, мають не тільки цифровий потенціал (Digital potential), готовність до цифровізації (Forwardness), цифрові можливості (Digital opportunities), але й очікування (Expectation), нові виклики (Difficulty, perspective) та загрози (Threats) [4, с. 136].

Височан О.С., Грицеляк У.І., зазначають, що цифрова трансформація обліково-комунікаційного процесу призводить до певних загроз, пов'язаних із:

- несанкціонованим доступом до даних інтелектуальних додатків та програм для комунікаційних пристроїв;
- викривленням паперових чи електронних примірників первинних та звітних документів; – маніпуляціями обліковими даними;
- інформаційним тероризмом (поширення вірусів, встановлення технічних пристроїв, використання засобів перехоплення інформації);
- маскуванню під іншого користувача задля завдання шкоди підприємству від чужого імені;
- імітацією впливу на діджитал-технології, що може бути причиною недовіри чи відмови від використання облікових даних;
- зростанням кіберзлочинності за збільшення кількості цифрових систем, які використовують персональну облікову інформацію суб'єкта господарювання;

– неузгодженістю у виборі ідентифікаторів, браком адекватної верифікації ідентифікаційних даних, використанням у системах реєстрації та контролю доступу до інформаційних систем технологічно несумісних механізмів, алгоритмів та протоколів електронної ідентифікації та автентифікації [5, с.136].

На підставі проведеного дослідження ми дійшли висновку щодо існування факторів як внутрішніх та і зовнішніх, які стримують та обмежують формування креативного облікового середовища. На нашу думку до внутрішніх факторів слід віднести: відсутність достатньої кількості ресурсу на застосування цифрових технологій; відсутність навичок та відповідної кваліфікації персоналу, що впроваджує і обслуговує цифрові технології; не досить високий ступінь інформаційної безпеки підприємств торгівлі; складність процесів документообігу і т. ін. До зовнішніх факторів слід віднести: відсутність достатньої підтримки з боку держави та нерегульованість питань у нормативно-правовому полі; неналагоджений якісний мобільний Інтернет, брак аналогів програмного забезпечення в торгівельній галузі.

Таким чином впровадження сучасних технологій у креативне облікове середовище підприємств торгівлі передбачає не лише встановлення сучасного обладнання або програмного забезпечення, але і фундаментальні зміни в підходах до управління, формування корпоративної культури, зовнішніх комунікацій, забезпечення захисту власної інформації підприємства.

Список використаних джерел

1. Шевчук І.Б., Депутат Б.Я., Тарасенко О.Є. Цифровізація та її вплив на економіку України: переваги, виклики, загрози й ризики. Причорноморські економічні студії, 2019, Вип. 47-2. С.173-177. URL: http://bses.in.ua/journals/2019/47_2_2019/34.pdf
2. Бардаш С.В., Грабчук І.Л. Цифрові технології в сфері бухгалтерського обліку: основні можливості та ризики. Ефективна економіка, 2021. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/20.pdf
3. Акімова, Н. С., Кирильєва, Л. О., Наумова, Т. А. Інформаційна безпека підприємств торгівлі в умовах становлення глобального інформаційного суспільства. Підприємництво і торгівля, 2023, (35). С. 5-10. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2023-35-01>
4. Кирильєва Л., Поливана Л., Кашена Н., Наумова Т., Акімова Н. Організаційні аспекти формування інформаційно-аналітичного сервісу управління підприємствами торгівлі в період цифровізації. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 2023, 3(50) С. 127–138. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.50.2023.3996>
5. Височан О.С., Грицеляк У.І. Передумови та проблеми цифрової трансформації обліково-комунікаційного процесу. Науковий погляд:

економіка та управління, 2020, №3 (69). С.132-138. URL:
http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2020/3_69_2020/24.pdf

*Нікітенко К. С.,
студентка 31 групи ФМОІТ;
Артюх Оксана Валентинівна,
доктор економічних наук,
професор кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту;
Одеський національний економічний університет*

ФІНАНСОВІ ЗЛОЧИНИ В ПОДАТКОВІЙ СФЕРІ

Проблема ухилення від сплати податків в Україні стоїть дуже гостро. Така ситуація спричинена, головним чином, через значний податковий тиск на підприємців, тому вони шукають лазівки в податковому законодавстві та використовують різні схеми для мінімізації податкового навантаження.

Вивчення різних способів вчинення податкових правопорушень та відмивання доходів може допомогти розробити ефективні механізми боротьби з такими правопорушеннями.

Наслідки фінансових злочинів в податковій сфері можуть бути надзвичайно серйозними. По-перше, це втрата грошей для державного бюджету, що може призвести до скорочення видатків на соціальні та інфраструктурні проекти. По-друге, це порушує конкурентний ринок, оскільки ті, хто ухиляються від сплати податків, отримують неправомірну перевагу перед іншими [1; 2].

Наймасштабніші способи ухилення від сплати податків в Україні використовують великі компанії, які домінують у своїй галузі, користуються політичним захистом і мають імунітет від фіскального та правоохоронного контролю.

Податкові злочини є частиною системи кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. У сфері оподаткування вже давно поширені випадки внесення відомостей за ст. 212 Кримінального кодексу України (ККУ) до Єдиного реєстру досудових розслідувань не письмових актів перевірок, а аналітичних довідок, аналізів та навіть рапортів, підготовлених працівниками органів досудового розслідування, в яких зазначаються лише певні припущення про можливе ухилення від сплати податків, які потребують подальшого обґрунтування або спростування. Лише після порушення кримінальної справи та проведення перевірки суб'єкта господарювання можна дати відповідь на питання, чи мало місце порушення податкового законодавства, чи є ознаки злочину та чи законними є дані, внесені до ЄРДР [3]. Така практика викликає велику кількість скарг, оскільки створює великий тиск на вітчизняний бізнес та збільшує навантаження на одного слідчого.